



BOLALARDA GINGIVIT KASALLIKLARINING PROFILAKTIKASI VA DAVOLASH

Qodirov Muhammadali Maxamatsoli O'gli

Andijon davlat tibbiyot instituti

Ortopedik stotologiya va ortodontiya kafedrası

<https://www.doi.org/10.5281/zenodo.7857555>

ARTICLE INFO

Received: 13th April 2023

Accepted: 22th April 2023

Online: 23th April 2023

KEY WORDS

Gingivit, profilak, davolash, bolalar.

ABSTRACT

Gingivit kasalliklari gingivit to'qimalariga, boshqa organlar va tizimlarga qo'shimcha ravishda patologik jarayonga jalb qilingan, keng tarqalgan, murakkab tabiati tufayli eng muhim muammolardan biri. Bolalar, o'smirlar va yoshlarda milkning yallig'lanish kasalliklarining erta shakllari asosan aniqlanadi va bemorlarning yoshi o'sishi bilan destruktiv periodontal o'zgarishlarning chastotasi va namoyonligi ortadi. Shuning uchun bu kasalliklarning oldini olish alohida ahamiyatga ega.

Muhimlilik. DSB ma'lumotlariga ko'ra, dunyoning katta yoshli aholisining 80 foizi gingivitga moyil bo'lib, bu tishlarning yo'qolishiga, og'iz bo'shlig'ida surunkali infektsiya o'choqlarining paydo bo'lishiga, tananing reaktivligining pasayishiga, mikroblarning sezgiriligiga, allergik holatlarning rivojlanishiga va boshqalarga olib keladi. Bolalikda gingivitning asosiy kasalligi surunkali kataral gingivit bo'lib, u aniq klinik ko'rinishlarsiz yuzaga keladi va bolalarda bezovtalik tug'dirmaydi. Milkning yallig'lanish kasalligi turli yoshdagi odamlar, shu jumladan bolalarning yarmidan ko'pi orasida keng tarqalgan. Bunday kasalliklar ko'pincha boshqa tish kasalliklari va tishlarning yo'qotilishiga olib keladi. Shuning uchun og'iz bo'shlig'ining barcha kasalliklarini aniqlash va davolash kerak, ular ko'pincha e'tibordan chetda qolishi mumkin [1,4,8].

Gingivit - tish tizimining kasalliklaridan biri bo'lib, parodont shilliq qavatining yallig'lanishi bilan tavsiflanadi [1,2,3]. Tish milk tashkil etuvchi boshqa to'qimalarga kelsak, ular bu kasallikning yomon ta'siridan saqlanib qoladilar. Bog'lovchi apparatlar va suyak to'qimalari o'zgarishlarga duch kelmaydi. Asosan, gingivitning yallig'lanishi bir nechta tishlar sohasida paydo bo'ladi [3,7]. Yallig'lanish maydoni bemorning yoshiga, og'iz bo'shlig'ini parvarish qilishning izchilligi va sifatiga va boshqalarga qarab farq qilishi mumkin [7,8]. Ushbu kasallikning lokalizatsiyasi asosan bir xil - gigiena choralariga yomon mos keladigan barcha joylar. Gingivitning dastlabki belgilarini aniqlash va kompleks terapevtik va profilaktika choralarini o'tkazish uchun har yili sog'lom bolalarni profilaktik tekshiruvdan o'tkazish kerak.



Maqsad: og'iz bo'shlig'i gigienasi va parodont to'qimalarining holatini yaxshilashga, og'iz bo'shlig'i salomatligi darajasini oshirishga va bolalar va o'smirlarni davolashga bo'lgan ehtiyojni kamaytirishga qaratilgan terapevtik va profilaktika choralarini taklif qilishdir. Oldini olish prenatal va tug'ilishdan keyingi erta davrda, bolalik davrida shakllanish va o'sish jarayonida tananing to'g'ri rivojlanishiga yordam berishi kerak. Homiladorlikda umumiy patologiya fonida davom etadigan ayollar ixtisoslashgan mutaxassislar ishtirokida keng qamrovli reabilitatsiyaga muhtoj. Homilador ayolning ovqatlanishi yuqori kaloriyalik va vitaminlar bilan mustahkamlangan bo'lishi kerak. Bola hayotining birinchi oylarida emizish uning o'sishi va rivojlanishi uchun juda muhimdir. Onaning ko'kragini faol emizish jag'larning to'g'ri o'sishini va parodont to'qimalarining shakllanishini rag'batlantiradi. Gingivit bilan bog'liq kasalliklarning oldini olish uchun sun'iy oziqlantirishga o'tayotganda, onaning ko'kragiga o'xshash kichik teshikli qattiq so'rg'ichni tanlash kerak. Ratsionning tarkibi, qo'llash tartibi va qo'shimcha ovqatlarning turi pediatr tomonidan belgilanadi, ammo tish shifokori bolani imkon qadar erta (6-7 oydan boshlab) qattiq oziq-ovqat olishga odatlantirishni tavsiya qilishi kerak, unga berilishi kerak. xom meva, sabzavotlar, quruq pechene, non va boshqalar bo'laklari. Bu "chaynash dangasaligi" ning oldini olishga yordam beradi, tish bo'shlig'ida qon aylanishini, gingivitning shakllanishini rag'batlantiradi, so'lakni yaxshilaydi va og'iz bo'shlig'ini o'z-o'zini tozalashga yordam beradi. Sut tishlari chiqqandan so'ng, faol chaynash harakatlari ham gingivit to'qimalarining fiziologik shakllanishiga yordam beradi. Qattiq ovqatni chaynash, buning uchun ham vaqtinchalik, ham olinadigan va doimiy tishlash bilan juda qulaydir.

Bolalardagi gingivit kasalliklarida og'iz bo'shlig'ini gigienik parvarish qilish kompleks terapiyaning majburiy bo'g'ini hisoblanadi. Ushbu choraning eng katta samaradorligi shifokorning davolanishning butun davri davomida bolaga tishlarini yuvishning asosiy qoidalarini o'rgatishi va ularni nazorat qilishi, og'iz gigienasi bo'yicha tavsiyalar berishi sharti bilan erishiladi. Bolaning yoshini hisobga olgan holda, tish shifokori tish cho'tkasi, tish pastasi va og'iz gigienasi vositalarini tanlash bo'yicha tavsiyalar beradi.

U ota-onalarga 3 yoshgacha bo'lgan bolada og'iz bo'shlig'i gigienasini to'g'ri texnikasiga rioya qilishni tavsiya qiladi. Bozorlar bolalar uchun og'iz bo'shlig'ini gigienik parvarish qilish uchun turli xil mahsulotlar bilan to'ldirilgan. ROCS PRO Baby-ning o'ziga xos shakli tish, milk va tish emaliga zarar bermasdan, cho'tkalash paytida bolaning tishlari va milklariga ortiqcha bosimdan qochadi. ROCS PRO Baby tish cho'tkasining dastasi yuqori sifatli xavfsiz PET plastmassadan tayyorlangan. ROCS PRO chaqaloq tish pastasi chaqaloqlarning tishlarini erta yoshdan 3 yoshgacha parvarish qilish uchun mo'ljallangan.

Bolalarda gingivitni mahalliy davolash. Bolalikda gingivitni davolash qiyin. Ko'p hollarda kasallik og'ir kechadi. Bunday Bolani davolashda quyidagi mutaxassislar bilan maslahatlashish tavsiya etiladi: terapevt, ortodontist, jarroh individual davolash rejasini ishlab chiqiladi. Shuning uchun kasallikni erta aniqlash va jiddiy o'zgarishlarning oldini olish katta ahamiyatga ega. Davolashni boshlashdan oldin, bolaning tizimli kasalliklarini istisno qilish juda muhim va agar ular aniqlansa, ularni tegishli profildagi pediatr bilan davolash kerak. Idiopatik kasalliklar bilan og'rigan bemorlarni davolashda tish shifokorining roli odatda taxminiy tashxis qo'yish, bemorni tegishli profildagi mutaxassisga yuborish va keyinchalik simptomatik terapiya (infeksiya o'choqlarini davolash, yallig'lanishga qarshi



davolash) bilan bog'liq. davolash, 1% gidrokortizon malhami, 10% metiluratsil malhami milk, tish chiqish va boshqalar uchun). Bolalarda gingivitni umumiy davolash. Gingivit kasalliklarining umumiy terapiyasi nafaqat etiologik omillarni, balki individual patologiya aloqalarining rivojlanish mexanizmini ham ta'minlaydi. Shu munosabat bilan umumiy davolash bolaning sog'lig'i holatiga qarab belgilanadi va asosiy kasallikni davolashni, tananing himoya kuchlarini oshirishni o'z ichiga oladi. Bular qat'iy individual bo'lishi kerak. Vitamin terapiyasi. C, P, E, A, D, B guruhi vitaminlari eng samarali kompleksi. Bolalarda vitaminlarga bo'lgan ehtiyoj kattalarnikiga qaraganda ancha yuqori. Bu o'sayotgan organizmning xususiyatlari - metabolik jarayonlarning intensivligi, bolaning tez o'sishi va rivojlanishi bilan bog'liq. Gingivit kasalliklarida vitaminlar sog'lom bolalarning kunlik ehtiyojidan 2-3 baravar yuqori hisoblanadi. Davolash kursi 2-4 hafta.

Siz shifokorning retseptisiz vitaminlarni qabul qilishning mumkin emasligiga e'tibor berishingiz kerak. Vitamin preparatlarini nazoratsiz qabul qilish eng yaxshi holatda samarasiz bo'ladi va eng yomoni sog'liq uchun zararli bo'ladi. Remineralizatsiya terapiyasini buyurish tavsiya etiladi - Kaltsiy-D3 Nycomed 1 tabletkasi 500 mg elementar kaltsiy va 200 IU D3 vitaminini o'z ichiga oladi, yiliga 2-3 marta 20-25 kun davomida kuniga 1-2 tabletkadan. Giposensibilizatsiya terapiyasi. Bolalarda gingivit holatida tananing sensibilizatsiyasiga yordam beradigan sharoitlar mavjudligi va ko'pincha periodontdagi patologik jarayon allergik fonda yuzaga kelganligi sababli, bunday bemorlarga giposensibilizatsiya qiluvchi vositalarni buyurish tavsiya etiladi. Giposensibilizatsiya qiluvchi terapiyani tayinlashdan oldin allergik reaksiyalarni shakllantirish kerak. Giposensibilizatsiya qiluvchi dorilarni tanlashda (tavegil, suprastin, pipolfen, difengidramin, diazolin) asab tizimining holatini hisobga olish kerak. Bolalarda gingivit bo'lsa, stimulyatorlar buyuriladi: fibs, prodigiosan, retabolil, metasil, pentoksil, imudon. Ushbu dorilarni tayinlashda tananing reaktivligining dastlabki holatini, preparatning ta'sir qilish mexanizmini va gingivit bilan kasallikning rivojlanish xususiyatlarini hisobga olish kerak. Progressiv kurs holatlarida, mahalliy chora-tadbirlar kompleksi kerakli ta'sirni bermasa, keng spektrli antibiotiklar preparatlari buyuriladi. Davolash umumiy qabul qilingan sxema bo'yicha 3-4 hafta davomida amalga oshiriladi. Ushbu dorilarni qo'llash gingivit to'qimalarida yallig'lanishni bartaraf etishga, ulardagi metabolik jarayonlarni normallashtirishga yordam beradi. Gingivit kasalliklarini davolashda muvozanatli ovqatlanish katta ahamiyatga ega. Bolaning ovqatlanishi xilma-xil bo'lishi va to'liq, oson hazm bo'ladigan oqsillar, minerallar, yog'lar, uglevodlar, vitaminlarni o'z ichiga olishi kerak. Balansli ovqatlanish uchun dietada zarur miqdorda mineral tuzlar va elementlari, birinchi navbatda kaltsiy va ftorni o'z ichiga olgan ovqatlar bo'lishi kerak.

Xulosa:

1. Og'iz bo'shlig'ini parvarish qilish qoidalarini o'rgatish, kasbiy gigiena va antibakterial va yallig'lanishga qarshi komponentlarni o'z ichiga olgan terapevtik va profilaktika vositalaridan foydalanish, periodontal to'qimalarda yallig'lanishni kamaytirish bilan stomatologik ta'limni o'z ichiga olgan profilaktika choralarni qo'llash.

2. Taklif etilayotgan terapevtik va profilaktika chora-tadbirlari majmuasi og'iz bo'shlig'i gigienasi va gingivit to'qimalarining holatini yaxshilash, tish salomatligi darajasini oshirish va bolalar va o'smirlarni davolashga bo'lgan ehtiyojni kamaytirish imkonini beradi.



References:

1. Germa P, Rosing KK, Susin S, Oppermann R. Markaziy va Janubiy Amerikadagi periodontal kasallik. *Periodontol* 2000,2002; 29(1):70-8. <https://doi.org/10.1034/j.1600-0757.2001.290104.x> [Havolalar]
2. Botero JE, Rosing KK, Duque A, Jaramillo A, Contreras A. Lotin Amerikasidagi bolalar va o'smirlardagi periodontal kasallik. *Parodontol* 2000.2015 yil fevral; 67(1):34-57. <https://doi.org/10.1111/prd.12072> [Havolalar].
3. Vinogradova T.F. Bolalarda tish kasalliklari atlas. Boshqaruv. - M.: Medpress-inform, 2010. - 168 b.
4. Ivanov V.S. Gingivit kasalliklari. - M.: Tibbiyot, 2003. - 328 b.
5. Danilevskiy N.F., Borisenko F.V. Gingivit kasalliklari - Kiev: Sog'liqni saqlash, 2004. 464 b.
6. Karakov K.G., Solovieva O.A., Alfimova A.O., Xachaturyan E.E., Mxitaryan A.K. Surunkali umumlashtirilgan kataral gingivitni to'plamda immobilizatsiyalangan dorilarni qo'llash bilan davolash: zamonaviy tibbiyotning dolzarb masalalari / Universitetlararo yilnoma natijalariga asoslangan ilmiy maqolalar to'plami Xalqaro ishtirokdagi sirtqi ilmiy-amaliy konferentsiya. "Ta'lim va fanni rivojlantirish innovatsion markazi" notijorat hamkorligi. Yekaterinburg, 2014. S. 213-215.
7. Kuryakina N.V., Kutenova T.F. Gingivit kasalliklari. - N. Novgorod: 2000. - 158 p.
8. Kuryakina N.V. Pediatrik terapevtik stomatologiya. - Nijniy Novgorod: NGMA nashriyoti, 2004. - 516 p.
9. Lepekhina O.A. Turli yosh davrlarida Voronej shahridagi maktab o'quvchilarida gingivitning klinik ko'rinishining tarqalishi va xususiyatlari: Dissertatsiya referati. ... c.m.s. - Voronej, 2011-24 yillar.